СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 102. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця 3 травня 1935. VOL. XLIII. No. 102. Jersey City, N. J., Friday, May 3, 1935. THREE CENTS

ЗРІСТ АВТОМОБІЛЬНОГО СТРАЙКУ

ДІТРОЙТ. — Через страйк робітників у фабриках „Шевроле Мотор Ко." в Толідо закрито тут знову три фабрики. З недостачі матеріялів, які виробляли фабрики в Толідо та присилали до Джейнсвилу, Висконсин, там теж замкнено одну автомобільну фабрику. Разом число страйкуючих робітників виносить понад 20,000.

Тимчасом до Дітройту приїхав урядовий посередник у страйку, асистент секретарки праці, Едвард МекГрейді, та пробує довести до якоїсь згоди між підприємством „Дженерел Моторс" та Американською Федерацією Праці. Рівночасно Мек-Грейді пробував полагодити телефоном один страйк у Конетикоті та один у Каліфорнії.

ЗАГРОЗА БОРОТЬБИ БИЗНЕСУ З УРЯДОМ.

ВАШИНГТОН. — Між президентом Рузвелтом та великим бизнесом назріває боротьба, яку, на думку газет, тільки чудо може відвернути.

Видно це виразно зі зборів конвенції Торговельної Палати Злучених Держав, що представляє опінії бизнесменів. Резолюції, предложені цій конвенції її лідерами, гостро критикують політику президента Рузвелта. Резолюційна комісія ці резолюції вже приняла.

Замітно, що президент не вислав поздоровлення, як це звичайно робить президент Злучених Держав з нагоди конвенції Торговельної Палати.

БОРОТЬБА ЗА ПРОДОВЖЕННЯ „НАЙРИ".

ВАШИНГТОН. — Сенатський фінансовий комітет відкинув погляди президента в справі продовження „Найри" та постановив предложити повній палаті пропозиції продовження „Найри" від 16-го червня 1935 до 1-го квітня 1936-го року.

Президент Рузвелт хотів продовжити існування уряду відбудови краю на два роки. Комітет зігнорував теж бажання президента в інших справах.

ПІВДЕННА ОБСТРУКЦІЯ ВИГРАЛА.

ВАШИНГТОН. — По шістьох днях обструкції південних сенаторів проти законопроєкту Вагнера проти лінчів юрби сенатська більшість постановила уступити перед обструкцією, щоб ратувати інші законопроєкти.

Сенат приготовляється тепер взяти під розвагу законопроєкт про жовнірський бонус.

ПЕРШО-ТРАВНЕВІ ДЕМОСТРАЦІЇ В АМЕРИЦІ ПРОХОДЯТЬ СПОКІЙНО.

НЮ ЙОРК. — Соціялісти й комуністи відсвяткували традиційне свято Першого Травня походами й парадами. Зробили вони окремі демонстрації, яким поліція не дала з собою стикатися. 1,700 поліцаїв вистарчило, щоб удержати на них порядок. Поліція обчисляє, що в кождій параді було по 20,000 осіб. Соціялісти кажуть, що вони мали 150,000, а комуністи кажуть про свою параду, що в ній було 300,000.

Подібні демонстрації відбулися теж по інших великих містах Америки. Всюди був спокій.

ЗА СПАЛЕННЯ КОРАБЛЯ.

ГАВАНА (Куба). — Кубський уряд арештував 6 еспанських анархістів, котрих він посуджує за те, що вони завзялися підпалювати американські кораблі. Поліція каже, що шайка винувата за пожар корабля „Моро Кесл".

ЖІНКА ПІДЕ НА СМЕРТЬ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Вищий апеляційний суд відкинув апеляцію пані Еви Ку, 46-літньої власниці готелю, котру засуджено на смерть за те, що вона вбила свого слугу, щоб дістати від нього асекурацію, та потвердив присуд, на основі котрого вона має вмерти на електричнім кріслі в тижні, що почнається 24-го червня.

ПРИЗНАВСЯ ДО ВБИВСТВА ДИТИНИ.

НЮ ЙОРК. — Френк Флин, 39-літний зарядець гаражу, признався перед поліцією та прокураторією, що це він утопив у ванні 6-літню Маргарету Парлято. Каже при тому, що він не може подати мотиву вбивства, бо передтим був сильно пяний.

Флина поставлено перед велику лаву присяжних суддів і ці постановили поставити його на суд як обвинуваченого за вбивство першого ступня.

ЗАСУД ПРОТИ ПІКЕТ.

ГАРТФОРД (Конетикот). — Поліційний суд судив кількох учасників бурливої демонстрації пікет перед фабрикою амуніції Колта. Давида Клейденина, укінченого студента Ейльського університету, засуджено на 15 днів вязниці, а інших учасників демонстрації, між ними три жінки, на грошеві кари. Пікети називали страйколомів „скебами" й „ретами" (струпами й щурами).

АРЕШТОВАНИЙ ЗА ПОГРОЗИ ПРОТИ ЛИНДБЕРГА.

ПАТЕРСОН (Ню Джерзі). — Поліція арештувала тут Филипа Мартина, 46-літнього сторожа одної шовкової фабрики, за те, що він писав листи з погрозами до полковника Чарлза Линдберга. Поліція каже, що Мартин признався, що це він писав Линдбергови, що він пімститься на ньому за те, що він не каже правди, що, мовляв, його дитину вбила його прислуга.

ПОМЕР ПІДЧАС ВИКЛАДУ.

НЮ ЙОРК. — Д-р Джозеф Гершел, відомий знавець фізичної терапії та президент Медичного Товариства Бронксу, викладав у середу вечером в Академії Медицини про якусь медичну справу. Підчас відчиту він сказав жарт. Як збори, серед котрих було коло півтори сотки лікарів, перестали сміятися, предсідатель похитнувся й упав. Як до нього підбігли два його сини, теж лікарі, він уже умер на удар серця.

СТРАЙК ФАРБАРІВ ВЕДЕТЬСЯ ДАЛІ.

Нюйорському посадникови міста, Ла Гвардії, й президентови ради олдерманів, Дойлови, не повелося полагодити страйку робітників, занятих при фарбуванню одежі, і страйк треває далі. Понад 7,000 робітників беруть участь у цім страйку.

МІЛІЯРДОВЕ ЗАДОВЖЕННЯ ПОЛЬСЬКИХ МІСТ.

Як виказує головний статистичний уряд, число міст з дефіцитовим буджетом у Польщі зростає. Задовження польських міст доходить в останніх часах до одного міліярда злотих.

ДОПОМОГА ЛОГОДУЮЧИМ ВВАЖАЄТЬСЯ ПРОВОКАЦІЄЮ.

В омській области живе здавна Німець Фавст. Недавно він дістав з Берліна переказом 10 марок. Московська газета „Правда" пише, що Фавст відразу знав, що за ціль мають ті гроші, і тому рішив передати їх міжнародній робітничій допомозі для викристання їх німецькою комуною в самій Німеччині. Подібна вістка не перша і тому німецький уряд заборонив висилати гроші в Совети, знаючи, що большевики ті гроші не дають голодним, а забирають для себе нібито на комуну за границю. Видно з того, що большевики таки завзялись насильно переконати світ, що в них усе в порядку і що голоду нема.

НА ВИСОТІ 39,580 МЕТРІВ.

Автоматичний стратосферичний бальон, випущений гидрологічною обсерваторією в Москві, осягнув рекордову висоту 39,580 м. Найнижчу температуру 60 ст. нижче зера занотовано на висоті 10,300 м. Температура на найбільшій висоті була 47.6 ст. Бальон осягнув максимальну висоту після двох годин лету і впав у віддалі 200 км. від Москви.

ЗЕРКАЛО З АЛЮМІНІЯ.

В останніх часах виробляють зеркала з алюмінієвою поволокою замісць з дотеперішньою срібною. Алюмінієві зеркала мають у порівнанні зі срібними цю прикмету, що не чорніють і відбивають рівномірно всі світляні проміні. Фільмова техніка зачинає щораз більше користуватися новими зеркалами. Найбільші телескопи мають теж зеркала тільки алюмінієві.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ РОМАН ІВАНА ОЛЬБРАХТА.

Ів. Ольбрахт, автор „Миколи Шугая", що його в минулому році видала „Українська Бібліотека", та репортажу з Закарпаття п. н. „Земля без імени", написав етнографічну студію про Закарпаття п. н. „Гори і століття". Видавництво „Мелянтрих" відзначило цю студію нагородою 10,000 кч. З цього приводу Товариство Українських Журналістів і Письменників у Празі вислало І. Ольбрахтови привітання.

ЗГОРІЛИ 300 ОВЕЦЬ.

Від іскри паровоза повстала пожежа на фільварку в Любліанці й охопила всі господарські будинки, між ними й вівчарню. Згоріли 300 овець, причому вівці потопталм майже на смерть пса вівчаря. Шкоду обчисляють на 80,000 зл.

ПОЛЬСЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ ПХАЮТЬ НА УКРАЇНСЬКУ ЗЕМЛЮ.

Акція допомоги і фінансування осадництва фондом праці поширюється щораз більше, як пише варшавський „Курєр Поранни". Читаємо, що в найближчому часі буде поселених на рілі 250 родин безробітних і ремісників на „кресах", головно на Волині. Безробітні походять з промислових округів, головно з домбровського басейну. Осадники мають одержати грошеву підмогу (кредит), а належитість будуть сплачувати довгорочевими ратами до 50 літ. Організацією осадництва занялися заінтересовані міські „саморжонди".

МОСКОВСЬКА СПРАВЕДЛИВІСТЬ.

У совєтській пресі появляються часом відомости про те, як працюють там суди. Ось образок з Донбасу. Зловили бандита Чувиріна. Він іще й відстрілювався, як його арештували. Його зараз звільнили, бо він дав підписку, що не втече перед справедливістю. Вийшов і слід за ним пропав. В іншому місці прокуратура випустила на підписку 5 бандитів, народний суд 20, слідчий суддя 25. І по тих слід пропав. Двох злодіїв засудили по два роки і зараз випустили. Це було в Артемівську. Назагал присуди і протоколи засідань судів фабрикують довільно, коли йде про бандитів і до того Москалів. Колиж іде про Українця, чи може це й політично-активного чоловіка, нечлена партії, то до 48 годин він уже їде на Сибір, якщо вдалось йому оминути льохи в ГПУ і смерть у них.

УКРАЇНСЬКІ МИСТЦІ НА МОСКОВСЬКІЙ ВИСТАВІ.

Славянський Інститут у Празі владив виставу російського малярства 18—19. ст., на якій як „Росіяни" фігурували такі українські мистці, як — Мартос (різьбар), Крижицький, Ге, Ярошенко, Кондратенко, Пімоненко, Рїпин, Колесник, Архипенко й інші.

ЩАСТЯ В НЕЩАСТІ.

На стації у Воломині біля Варшави впав під потяг 9-літній син залізничника, Станислав Реном. Хотів перебігти перед потягом, що заїздив на перон, але пошпортався і впав під льокомотиву. Публика на пероні жахнулась і була певна, що після переїзду потягу побачить пошматоване тіло хлопця. Тимчасом потяг проїхав, а хлопець піднісся поволі і вийшов на перон. Мав надзвичайне щастя, бо тільки легко потовкся в голову, яку перевязали йому в місцевому шпиталі.

В ОБОРОНІ ПОДРУЖОЇ МОРАЛІ.

Католицька акція в Будапешті рішила розвести енергійну агітацію проти упадку подружої моралі. В оголошенім відозві вказано на те, що в статистиці розводів Будапешт займає перше місце серед европейських держав. На кожному кроці стрічаємося з тенденцією підкреслювати необичайність. В мистецтві і літературі осмішується подружу мораль. Відозва закликає церковні громади скликувати протестаційні збори проти обнижування суспільної моралі.

СТРАЙК У КАНЦЕЛЯРІЇ МІСЯЧНИКА.

У нюйорському місячнику „Американ Меркюрі" застрайкували канцелярійні робітники, коли заряд місячника не хотів їм признати мінімальної заплати в сумі 21 долярів у тиждень.

НОВЕ ОРУДДЯ СМЕРТИ.

Електричний скорострід придумав вояк 2. полку англійської армії, Бегнель. Скорострід важить разом з електричними приладами 27 фунтів і пускається в рух електричним струмом. Максимальна швидкість вогню доходить до 1,514 стрілів на мінуту.

ВБИВСТВО СОЛТИСА ЗПІД КАЛУША.

В селі Угринів, повіт Калуш, ґміна Новиця, вбили солтиса Василя Іванкова. Подія трапилася ось так: Гриць Ставовяк зачаївся над раном з невідомих ближче причин на переходячого солтиса Василя Іванкова та стрілом з карабіну його застрілив. Кілька годин потім убивника арештувала поліція. Польські часописи пишуть, що вбивство мало правдоподібно політичний характер. Ведуть слідство.

ВЖЕ ЗАБИРАЮТЬ КАРТОПЛІ З УКРАЇНИ.

В Москві постановлено вже тепер, скільки кожна держава в Союзі має віддати в цьому році картоплі для Москалів. На Україну призначено з кожного гектара 7 сотнарів для колгоспників і 20 сотнарів для приватників, на Білорусь 11 сотнарів для колгоспників і 20 сотнарів для приватників, для Криму 8 сотнарів для колгоспників і 14 для приватників, на Азовсько-чорноморський край 5 сотнарів для колгоспників і 14 сотнарів для приватників та на Північний Кавказ 10 для колгоспників і 18 для приватників. Все це тверді норми, незалежно від того, який буде урожай та скільки посадять картоплі.

ЖИВЦЕМ ПОГРЕБАНІ.

Останніми часами в ріжних краях повторилися випадки погребання живцем людей, що їх вважали вже померлими. Особливо драматичний припадок трапився в Югославії, де цвинтарний сторож, хоч почув стогін з гробу живцем погребаної жінки, не дозволив розкопати могили, доки не прибудуть завізвані ним телефонічно власти. А в Англії недавно один чоловік прийшов до свідомости в хвилину, коли вже положили його до гробу і заходилися його засипати землею. Ті і тим подібні припадки довели французького вченого Ікаря, що вже віддавна займався вивченням здогадної смерти, до відкриття певного засобу „провірки смерти". Він каже, що померлому треба впорскнути під шкіру кілька кубічних центиметрів флюоресцину, що закрашує на червоно речі, зовсім нешкідливого і рівночасно настільки сильного, що 1 грам флюоресцини вистарчає, щоб закрасити 50,000 літрів води. Якщо мерлець справді труп, флюоресцин залишиться без наслідків у тому місці, де його впорскнули, і не буде ніяких наслідків. Якщо флюоресцин попаде в організм здогадно померлого, він пошириться в кровоноснім системі і шкіра здогадного трупа набере жовтої краски, а білки — зеленої.

УКРАЇНА НА ЕВРОПЕЙСЬКІЙ АРЕНІ

ПАРИЖ. — Офінор подає, що у впливовій газеті „Ордр", яка стоїть близько парляментарних кол, зявилася велика стаття під вище наведеним заголовком. Стаття дає подрібний політичний та економічний опис України під Советами і має на меті звернути увагу Франції на зацікавлення українською справою Німеччини і Польщі. Автор наводить подрібно промови Любченка, Косьора та Радека, в яких вони виступають проти „інтриг" української імміграції, направлених до відірвання України від СССР. Хоч стаття є анонімна, то є відомим, що вона походить зпід пера одного з впливових послів правого крила. Її поява в політичному органі вказує на те, що навіть Франція, не вважаючи на свою советофільську політику, не може далі нехтувати українською справою.

ЛІГА НАЦІЙ ОПІКУЄТЬСЯ НАРОДНЬОЮ МУЗИКОЮ.

ПАРИЖ. — Заходом Міжнародного Інституту Співпраці, що повстав під покровом Ліги Націй, видано книжку під заголовком „Народня музика й народні пісні". Книжка ця це один із овочів двох міжнародних конґресів, у 1928 р. у Празі і в 1930 р. в Антверпені, присвячених народньому мистецтву. Книжка приносить бібліографію творів, присвячених народній пісні й музиці з 18 держав. У трох уступах знаходимо там теж велику українську бібліографію, зладжену проф. Філяретом Колессою. Тому, що у цьому виданні приняли поділ за державами, а не за національностями, про українську музику та пісні доводиться українському вченому згадувати окремо у главі „Польща", „Чехословаччина" та „Румунія". Советського Союза покищо в цьому томі нема. Книжку видано між іншим і на те, щоб тим способом зблизити ближче народи до себе. Бібліографія самих українських пісень у відділі „Польща" займає 20 сторінок.

ПОЛЯК ПОХВАЛИВ БІЛАСА І ДАНИЛИШИНА.

ЛЬВІВ. — Перед окружним судом станув студент прав, Казимир Дунаєвський, за те, що в дискусії з товаришами сказав: „Українці слушно вважають Біласа і Данилишина героями, яких можна порівнати з ген. Хлопицьким і Скшинецьким. Якщо Українці хотять дійти до незалежности, то тільки дорогою, яку вибрали Білас і Данилишин". Обвинувачений, член ендецького табору, признався до тих слів, зазначуючи, що вжив їх тільки з українського становища. Розправа скінчилася засудженням Дунаєвського на 10 місяців вязниці без припинення.

ПРИСУД НА ДІВЧАТ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО О.У.Н.

ЛЬВІВ. — Польський суд засудив Стефанію Розалію Куйбіду на 2 роки вязниці, Галину Куйбіду на півтора року вязниці і Калину Танчаківську на 6 років вязниці за приналежність до Організації Українських Націоналістів. Усі три дівчата засуджені теж на втрату громадянських прав на протяг 10 років.

КЛЮБ УКРАЇНСЬКИХ ІМІГРАНТІВ.

ЛЬВІВ. — Відбулися перші збори товариства „Клюб Українських Імігрантів", якого головою став полк. О. Доценко. Клюб має за завдання підтримувати товариське життя серед української імміграції та дбати про культурний рух серед неї. При клюбі буде зорганізована харчівня з добірними придніпрянськими стравами. Управа клюбу буде теж улаштовувати відчити, концерти та товариські забави і вечерки. Гроші на організацію та урухомлення клюбу вдалося добути в формі довгорочевої позички в Нансенівському Комітеті при Лізі Націй.

ПАМЯТНИК ШЕВЧЕНКА В КИЄВІ.

КИЇВ. — Рада народніх комісарів і центральний комітет КП(б)У рішили 10 квітня ц. р. збудувати памятник Т. Шевченка в Києві. Памятник стоятиме на сквері напроти університету. Його відслонять іще цього року з нагоди 75-літних роковин смерти поета. Виконання проекту памятника передадуть різьбареви, який виконав памятник Шевченка в Харкові.

ПЕРШОТРАВНЕВІ МАНІФЕСТАЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — Не було цього року великого ентузіязму на Першого Травня, бо було дуже холодно, хмарно і падав сніг. Всеж таки яких 1,700,000 націстів, машерували в поході, а який міліон, не зважаючи на погоду, стояв годинами у здисциплінованих рядах і слухав промов. Гітлер говорив головно про те, що Німеччина хоче жити в мирі.

СОВЕТИ ПАРАДУЮТЬ ЗНОВУ НА ВІЙСЬКОВИЙ ЛАД.

МОСКВА. — Коло 700 літаків у повітрі, яких 300 тенків і яких 40,000 жовнірів — це те, чим совети манифестували в дні Першого Травня свою збройну силу. Між тими, що приглядалися тій параді, був теж американський амбасадор Буліт. Про світову революцію вже цього року навіть не згадували.

НЕ ДАЛИ КОМУНІСТАМ ЗМОГИ ДЕМОНСТРУВАТИ.

ВАРШАВА. — Влада дозволила на 6 парад, влаштованих соціялістами з приводу Першого Травня. Та комуністам відмовлено дозволу. Нема покищо ніяких вістей, щоби приходило цього року до бійки між демонстрантами і поліцією, як це бувало минулими роками.

СМЕРТЬ ЛЕМАНА.

МІНХЕН (Німеччина). — Помер у 71-му році життя видавець Юлій Фридрих Леман, що інтересувався живо національним питанням ріжних народів. Відносився теж із симпатією до самостійницьких змагань Українців і в „Остеропеіше Рундшав" провадив пропаганду в українському дусі. В накладі Лемана друкувались актуальні брошури про українські справи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДОПОМОЖІТЬ ЗІБРАТИ ВАЖНІ МАТЕРІЯЛИ

Культурна і свідома частина нашої іміґрації хіба здає собі справу з того, що ми не маємо зібраних примітивних відомостей про наше життя в Америці. У своїм часі У. Н. Союз допомагав публікаціям про цю справу, а тепер хоче зібрати хоч деякі матеріяли у звязку з задуманим виданням „Пропамятної Книги У. Н. Союза".

Ми здаємо собі добре справу, що так зібрані матеріяли не дадуть нам суцільного образу нашої іміґрації, бо на таку працю нема в нас покищо ні часу ні засобів. Але всежтаки, якіб не були зібрані матеріяли, вони вже будуть великою помічю для тих, що по нас чи ще за наших часів возьмуться до основних студій над нашою іміґрацією, а разом з тим і до збирання нових матеріялів, щоби потім можна було написати і видати солідну наукову працю. Віримо, що до цього згодом прийде. Та покищо треба зробити те, що можливе.

Виходячи з того заложення, ми рішили використати ту нагоду, яку дає У. Н. Союз нашій іміґрації публікацією про свою 40-літню діяльність, і на те, щоб у ній зібрати хоч деякі найконечніші статистичні дані щодо наших українських громад в Америці. Оті дані, якщо їх удасться зібрати, будуть подані в окремих уступах разом з тим матеріялом, який нам надсилають наші відділи з даних місцевостей, а в яких подають нам свою історію. В пропамятній книзі будуть теж подані імена всіх тих, що нам надішлють ці дані, себто відповіди на ті питання, що є в квестіонарі, який поміщено на іншім місці нашого часопису.

Як у всіх інших справах, так і тут апелюємо в першу чергу до наших урядників по відділах Союза, щоб розважили ту справу, щоб її не злегковажили та щоб не зволікали з нею, а таки негайно поручили комусь ті матеріяли зібрати. Маємо по багатьох наших громадах священиків чи вчителів, маємо свох професіоналістів, маємо своїх бизнесменів, що живуть по тих місцевостях десятками літ, і всі вони певно можуть подати багато інформацій. Треба до тих людей піти і зібрати від них ті відомости.

Та ті, що є свідоміші й більш освічені, не повинні ждати, аж до них прийде відділовий секретар, чи хто там з урядників, з отих важко працюючих робітників, що їм не стає часу займатися такими справами. Це є обовязок освіченої іміґрації бути у проводі цеї акції. Вона перша повинна піти тій справі назустріч. Бо інакше прогайнуємо добру нагоду зібрати і проголосити хоч деякі такі статистичні матеріяли про нас самих, без яких еміґрація культурного народу обійтися не може.

О. С.

УКРАЇНА ЯК СФЕРА ЧУЖИХ ВПЛИВІВ

Українська справа сильно актуалізується. Росія, не зважаючи на дипльоматичну акробатику, явно хилиться до упадку. Чужі посли й представники в Москві прекрасно здають собі з того справу. Це видко і зі статей у заграничних часописах і журналах, де Україна буквально не сходить з порядку денного, як проблема, карта пізнання й обговорення.

Але в звязку з актуалізацією української проблеми, і з грядучою катастрофою большевицького режіму, множаться й голоси в польській пресі, які стараються представити Україну такою, якою вона була в XVI. віці: диким полем, полем для чужої експанзії. Особливо характеристичні під тим оглядом статті редактора „Бюлетину польсько-українського'', видаваного у Варшаві польською мовою, який має служити нібито зближенню „обидвох народів" і який бере нібито в оборону бідних Українців перед москвофілами й ендеками (цілком так, як Українців „беруть в оборону'' большевики перед „реакцією'').

Покищо „бюлетинці'' тримали свої карти сховані. Казали: „Лише по Збруч наше, і мусите це визнати, але (натякали) за те ми поможемо вам збудувати зовсім незалежну Україну над Дніпром". І ось тепер зявляється, можна сказати, сензаційна статтня головного редактора того „Бюлетину'', Волод. Бончковського, в місячнику „Всхуд" під заголовком „Всхуд а Польска''.

Насамперед намагається він доказати, що Польща лежить на дорозі двох світів, Европи й Азії, тому всякнула в себе психіку обидвох (з перевагою европейської) і тому Україна лежить у сфері її впливів. На думку автора, одно з перших сформуловань політичної незалежности української належить до Поляків в такій самій мірі як до Українців: а саме Чайковського і Тимка Падури (бо вони щось десь писали чи співали про Мазепу і козаків). Навіть демагоґічні арґументи про Москалів (особливо перед війною), що ціле українство це, мовляв, „польська інтриґа'', використовує претенсійний автор як доказ „участи польської думки в українських відроджених рухах''. При чім виходить, що якраз „східня границя держави Ягайлонів... може бути принята при розважаннях на тему впливів Польщі на Сході... Обнимала вона передусім Україну і Білорусь". А що з того виходить? З того виходить, що: „маємо право... терени т. зв. західньої Росії, оті простори України, Білоруси, Новгородщини і Псковщини, назвати просторами **польоносфери,** тої еманації державнотворчих елементів, яка творить балтійсько-чорноморське межиморя, а яка свій тілесний вираз знайшла в постаті литовсько-польської державности, що скристалізувалося в гадяцькім пакті, а також в ідеї незалежницькій уркаїнській''...

Отже коли Україна є „польоносфера" культурна, то й мусить політично належати до нової „ягайлонської'' держави. А намішав автор для попертя цеї тези гороху з капустою: бо що спільного має ягайлонська ідея з незалежницькими прямуваннями України, — Господь знає! Але своєї думки автор чепився завзято. Він бачить у східній Европі „дві головні культунро-творчі сили: монголосферу і польоносферу''; а коли між ними є щось посереднє (як українство), то існувати може тільки „в оперtю на одну зі сторін'', по простy: на Росію або на Польщу. „Як сила вже нині самостійна ... не має виглядів екзистенції, ні культурної ні політичної'', оте „посереднє'', себто попросту Україна.

Одним словом, вилізло шило з мішка. Зачалося від самостійности, а скінчилося старою формулою: „Нема Русі, єст тилько Москва і Польска''...

Формула ця стара і викличе лише сміх серед Українців. Але для нас її відогрівання цікаве. Воно свідчить, куди прямують і як відносяться до нас навіть ті круги польські, що найдальше посунулися в своїх „симпатіях'' до Українців. Показується, що апетит приходить з їжею, та що по Збруч ужє мало, що навіть за Збручем не хочуть вони ніякої України творити, лише нову польську провінцію. Про це треба памятати. І треба пильно тепер стежити за подібними голосами польської преси.

ПРО ЛЕТУНСЬКУ ЗБРОЮ

(Докінчення)

В склад повітряної армії входять **самостійні летунські сили і сили, звязані з сухопутною армією чи фльотою.** Такий поділ вимагає також ріжних типів літаків, щоб вони могли успішно виповнити свої завдання. Крім бомбовозів, себто властивої офензивної зброї в повітрі, треба мати відповідну скількість легких літаків нищильників і розвідчиків, щоб постачати командуванню відомости.

Самостійна воздушна армія складається з **бомбовозів,** які мусять бути так сконструовані, щоб увесь корисний тягар міг бути занятим або бомбами або паливом. Найновіщі анґлійські бомбовози можуть брати 725— 1,425 кільоґрамів бомб на віддаль 640—1,480 кільометрів.

Щоб бомбовози мали успіх, треба найперше добре розізнати саму ціль. При наступі за дня мусять легкі літаки зробити розвідку в ворожому запіллю таксамо, як це на морі роблять легкі кораблі.

До самостійної воздушної сили належать також і **нищильники,** щоб мати чим боронити свої важні військові пункти.

В летунських силах, що призначені до співділання з армією і фльотою, є також бомбовози та нищильники, але круг їх ділання значно менший ніж тамтих.

Тойже самий поділ відноситься й до морського летунства, з тою лише ріжницею, що там ще є спеціяльний рід **літаків - торпедовців.** Частина морського летунства піде в бій з побережа, а частина з кораблів-авіоматок.

Щоби мати повний успіх в бою, треба летунів так вишколити, щоб вони могли бути примінені в обидвох випадках, як самостійні і як звязані з іншими силами.

Великі літаки й особливо цілі ескадри мусять все летіти дуже високо, вище, як малі машини, щоб не потерпіти великих шкід з боку протилетунської відборонної артилерії. Це мусить бути тоді, як нема хмар або як вони не можуть заслонитись штучною мракою. Сьогодні вже не є великою штукою летіти наосліп в мраці і хмарі, завдяки удосконаленим технічним винаходам та радіотелеґрафії, одначе й для цього треба значної вправи.

Висота лету є для летуна найбільшою охороною. Нищильники все стараються заняти передові позиції вище від ворога, щоб краще на нього нападати. В світовій війні летуни видержували легко висоту 5—6,000 метрів. Однак усі летуни не можуть видержати довший час такої висоти, через зменшене зовнішне тиснення та через брак відповідної скількість кисня. Лікарі радять брати тоді спеціяльні кисневі апарати, коли летиться в висоті понад 4,000 метрів. Одначе такі апарати мучать чоловіка і часто добре не функціонуть. В бою вони не дають змоги летунови свобідно порушатись і перешкаджають через маску свобідному розглядови. Одиноким винаходом з того трудного положення булоб те, щоб винайти для летунів якусь комірку, що усувалаб усі ті недомагання. Ще для летуна це не справляє труднощів, але для тих, що потребують рухатися підчас бою, це неможливе. Зрештою треба би було також знайти спосіб, як скоро латати дірки, пороблені кулями. Ще дірки від карабінових куль залатати легко, але як попаде відривок шрапнелі, то вже справа трудніша.

Винахідливість в области зброї для літака осталася значно **позаду.** Від 1918 року скорість літаків подвоєно, будівельний матеріял для машин зроблено витреваліщим, а зброя осталась такою, як і була. В останніх роках є спроби В останніх роках є спроби цьому зарадити. Треба або надати набоям більшу початкову скорість, або посилити частоту вистрілів, або збільшити скількість скорострілів, або вкінці замісць скорострілів мати маленьку гарматку з розривними стрільнами. Більша відпорність машини була зрівноважена більшою пробивною силою стрілен. Гарматка є небезпечна не лише для самого мотору, стрілива та залоги, але й для інших частин літака. Вона може знищити запаси палива і в крилах поробити великі діри. Дальшою вигодою гарматки є її далекострільність. З гарматкою не треба підходити до ворога на 100 або й менше метрів, щоб його поцілити. Колиб навіть прийшло до того, що на літаках будуть вживатись гарматки, то скоростріли не стратять нічого на значінню. Вони будуть знаряддям у бою зблизька.

Воздушна зброя може принести обидвом сторонам великі несподіванки. Завдяки їй війна може відразу початися з великою силою, чого не було давніше.

Летун повинен бути так вишколений, щоб ведення машини не забирало внього всього часу. Він повинен виконувати підчас лету ще й інші військові завдання. Щоб дійти до такої вправи, треба багато часу. Летун є тим зручніший, чим довше він літає. Але тому, що це коштує великі гроші, муситься обмежити вишкіл на певну скількість годин річно. Загально принято 200 годин лету на рік. Також треба мати добре вишколені резерви і підготований людський матеріял. Це можна досягнути пропаґандою та введенням в життя цивільного летунського спорту.

З огляду на скорий поступ технічного розвою та значні ціни за літаки не може нині ніяка країна дозволити собі численну повітряну армію, щоб булаб кождої хвилини готова до всього. При фльоті рахуються з віком корабля 20 літ. Літак зате не сміє бути старший як пять літ, коли не хочеться допустити, щоб дати себе іншим державам випередити.

Край, що має високо розвинену летунську індустрію, може зробити таке. Вона випробовує добрі моделі, будує їх малу скількість, а щодо дальшого, то спускається на здібність фабрик скоро фабрикувати такі моделі літаків. Це все обходиться дуже дорого, зате воно добре. Другий спосіб є той, що можна держати велику воздушну армію і все виправляти літаки, маючи на складах запасові частини. Колиж підрахувати числово перший і другий спосіб, то перший покажеться значно дешевший і вигідніший.

Побільшення розмірів машин має свої теоретичні переваги і це часто люди роблять. Але щодо військових машин, то не треба забувати, що машина ти мусить мати відповідну скорість лету і мусить у певнім часі осягати відповідну висоту. То відноситься і до бомбовозів.

За достаточне постачання всіх моторів паливом мусить вже подбати уряд. Вигіднішим є мотор на тяжкім олію, але відповідної конструкції що досі нема.

Вже за часів мира треба подбати за влаштування **летунських майданів.** В самому початку війни летунство опускає свої материі пристані і остається на майданах. В той спосіб збільшуеться й можливість комбінацій в примінені летунства в війні. Та справа є дуже тяжка до переведення в країнах гористих, де мало є вільних травистих площ. Летунські старшини мусять бути вишколені в тому, як треба нищити летунські площі. Літаки мусять бути недалеко від головного фронту.

Проблема команди повітряного бою не розвязана. На думку одних, командант мусить бути в повітрі з літаками, на думку інших, він мусить бути на землі і, маючи всі відомости в руках, кермувати боями. Перший спосіб має велике моральне значіння для всього летунства, але другий є багато певніший і зручніший.

Те все є загальні річи, які повинен знати кождий чоловік. Можна війну любити або не любити, але до неї треба бути все готовим. Будуча війна не буде страшніша від минулої. Вона навіть буде краща, бо коротша. Модерна техніка значно скоротить час. Летунство є такою самою зброєю як усі інші, що колись були страшними, а нині є необхідними. Перевага в повітрю означає й перевагу на землі.

Джон Льоброк.

МУКИ ПРИЯТЕЛЯ ІВАНА

Маю приятеля Івана, людину товариську. Та вже кілька днів не видно його на вулиці. Попросту замкнувся в своїх теремах. Попросту не може вийти. Кажуть, що боїться, хоч він досі ніколи не хотів признати, що боїться. Навпаки, він усе чванився своєю відвагою.

Я не знав, чи він боїться, а не вірив я теж, коли мені інші говорили, що він чогось страшенно став боязкий. Я думав, що мій приятель Іван хорий, тому я постановив відвідати його. Мушу. Він жеж мене також відвідував, як я лежав хорий.

Стукаю до дверей його хати, та ніхто не відзивається. Я вже хотів іти: думав собі, що мій приятель десь є в місті, лише я не стрічаю його. Та нараз здавалося мені, ніби щось шелестить у коридорі. Якась тінь наближується до дверей, бо я бачив, як змінюється світло зпід дверей, які були кілька міліметрів понад долівкою. Відчуваю, що хтось дивиться на мене крізь дірку від ключа. Тоді то й мені було неприємно, начеб мене хто приловив на якомусь забороненому вчинку. Начеб я допустився чогось такого, що моглоб мати погані наслідки. Тай хто зна, хто то дивиться на мене, хто то скривається за дверима? Може який розбишака, що вломився до хати. Думки перебігали мені в голові зі скорістю електричного світла. Я зараз же постановив утікати, втікати, як можна найскорше, бо все це якесь таке підозріле: тут є щось, чого я справді не розумію. І я мерщій побіг долі сходами. Зіскакував я по пять-шість ступнів, коли нараз чую, як двері відчинилися нагло. Я подумав: тепер певно хтось із револьвером. Замісць револьверового стрілу почув я низький бас:

— Чого втікаєш, дурню один! Йолупе вісімнацятий, невжеж ти боїшся мене...

Я відітхнув і поволеньки вертаюся на третій поверх. У дверях жде на мене приятель Іван — без бороди. Його буйна, гарна борода перемінилася в — ніщо! Я в сміх! Сміявся я, як той, що нараз зазнав щастя, якого й не надіявся. Не знаю поправді, чи мене той сміх напав тому, що за мною не гонив опришок, чи тому, що я приятеля Івана побачив без бороди. Лише стільки знаю, що той сміх був щирий, здоровий. Одначе короткий.

— Чого регочешся? — гукнув на мене приятель і сильно схопив мене за руку та втягнув мене до середини.

— Та так... Я думав... знаєш... я боявся.

— Що ти думав, ти дурню? Ти нічого не думав, лише сміявся з моєї голої бороди. Може не так?

— Та ні... Знаєш... одначе якось дивно... що з твоєю бородою?

— Що з бородою, питаєшся? Так, знай — і Іван скоро оживився — щоб тобі розповісти про мій сором. Бороду попсувала мені одна — баба!

— Ов, баба! Якжеж це, ти нежонатий, а тепер нараз баба вирвала тобі бороду!...

— Отже бачиш, таке може приключитися невинному чоловікови. Наче грім із ясного неба. Тому місяць покликали мене до телефону:

— Слухайте ви, Іване Раковичу, ви... знаєте, що ви... звичайна...

— Даруйте, будь ласка, та що це за тон...

— А ви, драбе один, чого ви мого чоловіка що вечора водите на пиятику.

Я повісив телефонічну слухавку, бо думав, що то зле получили мене. Я... воджу людей на пиятику... а сам ніколи не пю.

Тимчасом за хвилину чую, як у телефоні хтось відзивається альтом, пищить, наче ріже:

— Ви оставте мого чоловіка в спокою та більше не лазьте з ним, бо пізнаєте, почому локоть...

— Дивіть, дивіть... що ви мене чіпаєтеся!? Хто ви тай хто ваш чоловік...

Голос сказав мені своє назвище. Я збентежився. Її чоловік то мій старий приятель, та я з ним не бачився вже кілька літ... А він, драб, сказав жінці, що кождий вечір проводить зі мною при склянці вина на дуже важній розмові. Я думав, неприємність минулася, та я помилився. Рівно двацять днів тому зголосилася до мене одна пані. Жінка іншого мого приятеля, професора, старого знайомого, якого я також не бачив уже довгий час,

— Цілую ручки, добродійко, будь ласка, яке щастя приводить вас до мене?

Я сподівався ввічливої відповіди, а вона:

— А ви, драбе, чому не дасьте спокою моїй хаті?!

— Пані, чи ви з глуздів зсунулися? Яка хата, який спокій... що я маю з вами...

— Бідні ви, не знаєте: що вечора впете мені чоловіка, що ледви ноги воліче. Колиж його спитаюся: — Де ти був старий йолупе, він відповідає „Іван, Івась, любий мій братік... з ним був я... Не знаю, як відірватися від нього''...

— Пані, прошу вас, скажіть ви вашому чоловікови, що він найзвичайніший брехун, коли важиться говорити, що зі мною ходить ца пиятику. Я ніколи ще з ним не пив...

— Чий чоловік брехун!... Ви, лотре один... Ви звели його на манівці, а тепер іще прозиваєте його брехуном... Тьфу... як вам не стидно!

Кричала на мене, а я не знав, що з нею почати. Та вкінці й мені було того досить!

— Забирайтеся мені геть! Хто вам дав право відзиватися так до порядного чоловіка... Забирайтеся!

Вона підбігла до мене, щось у її руках заблестіло й у цюж мить найбуйніша частина моєї бороди впала на землю... Ось тобі вся історія...

Я мусів знову сміятись, а Іван глянув на мене сердито:

— Забирайся, а то ще й твоя жінка говоритиме, що я воджу тебе на пиятику!

Я вийшов, бо що іншого оставалось мені?!

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Запитуючий: Добре, що Ви запитали, хоч не знаємо, чому не подаєте свого імени. Нам уже донесли, що „хтось" ширить відомости, що „Свобода" замовчала про виступ у Вашинґтоні. Оте „хтось", „щось" і „десь", це способи, яких уживають ті, що звикли ловити рибу тільки в каламутній воді. Самі пускають такі вісти, а потім перед людьми грають ролю наївних і здвигають раменами, ніби не розуміючи, що це сталося, чому це когось кривдять, чому чиюсь працю замовчують і т. д. Такою самою дешевенькою інтригою є те, що кажеться про український виступ у Вашинґтоні, який відбувся в понеділок по латинськім Великодні, а про який донесено „Свободі" двома реченнями телеґрамою приватної особи чотири дні по виступі. Ту телеґраму негайно поміщено. А тому два дні надійшли до нас два дописи й негайно зістали віддані до друкарні. Так виглядає ота нова „кривда", зроблена редакцією, редактором, чи там „Свободою". А для Вас це новий доказ, у який це дешевенький і злобний спосіб дехто „воює" зі „Свободою", чи з редакцією. Подаємо це тільки на те, щоб і „невірні Томи" знали про ті способи та ставилися трохи критичніше до тих, що вживають таких метод.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

З ПРИВОДУ ЗАКІНЧЕННЯ СЕЗОНУ.

З наближенням горячої пори року скінчився у великих містах так званий музичний сезон.

З тої нагоди музичні критики пишуть тепер критику цілого сезону.

Це так гейби рільник, зібравши осінню плоди своєї праці, зробив огляд цілого року. Як у селянина рішає теплий сезон, так в актора й музика — зимовий.

ЧУЖИНЦІ ЧИ АМЕРИКАНЦІ?

Минулого зимового сезону в Ню Йорку завели на так званих симфонічних концертах таку новину, чи властиво оживлено давний звичай, — щоб одною орхестрою на ріжних концертах дириґували ріжні дириґенти.

Між мотивами, що заставляли Американців братися за таку новину, було бажання дати нагоду американським уроженцям. Мовляв, досі дириґентами в Аемриці виступають чужинці: Італійці, Німці, Жиди, тощо. Най тепер і Американці мають нагоду розвинути свій дириґентський талант.

Що Американці пробують розвивати свій талант, у цьому нема нічого ні дивного, ні нового. Але певно новим буде для нас те, що в Америці Американці почувають себе так, як це звикли почуватися ми. Адже це ми чуємо, що не ми, а хтось інший займає ті становища, що вимагають розвиненого таланту.

ДЛЯ СТАНОВИЩА ТРЕБА ЗНАННЯ.

З приводу виступів американських дириґентів на симфонічних концертах Олин Давнз один з кращих американських музичних критиків, пише в „Ню Йорк Тамс", що дириґент-Американець показався недозрілим і без відповідного досвіду.

Американський дириґент, каже Давнз, показав себе не скінченим, але напів упеченим артистом, просто аматором. Це аматорство вийшло наверха якраз через те, що по ньому вийшов дириґувати орхестрою такий вправний і скінчений артист, як Тосканіні.

Отже ще з того, що Американці дали свому дириґентови нагоду показати свій талант, коли він замісць артизму показав тільки брак артистичного викінчення?

ЧОМУ НЕМА АМЕРИКАНСЬКИХ МУЗИКІВ?

Давнз каже, що цей Американець-дириґент має талант, і то великий талант, і власне тому Давнз протестує проти того, щоб йому давати нагоду виступати побіч великих, скінчених артистів. Цього роду поведінка шкодить артистови. Через його невикінчений виступ зневохочується американська музична публика. Вона зневірюється в можливість розвою американського родовитого таланту. Через те вона перестає приходити на концерти, з великою шкодою для себе, для штуки й для самого артиста, бо зневохота публики скорше чи пізніше відобється на Американцеви-дириґенті, що виступив передчасно перед публикою.

ЗНАЧІННЯ САМОКРИТИКИ.

Я свідомо подаю всі ці арґументи великого американського критика про здібного американського дириґента, щоби показати, як це отверто розглядають такі справи ті люди, що щиро зацікавлені в розвою талантів у своїм народі.

Давнз виразно говорить до Американців: „Як можемо ми сподіватися досягнути чогось у музичному світі, коли ми так страшно не маємо самокритицизму?"

Отже люди й народи, що не вміють на себе дивитися критично, такі люди й народи не можуть робити поступу, ні мати успіху. Отже як хочемо вбити в своїм народі або в своїх людях талант, то відносімся до них безкритично, хвалім їх під небеса, закриваючи їх хиби, які можна направити!

ХВИЛЕВІ АРТИСТИЧНІ ВАРТОСТИ Й ПОСТІЙНІ.

Ще одно слово Давнза впадає мені в очи.

Коли він говорить про занепад зацікавлення музикою серед Американців, він каже, що не має на думці зацікавлення музикою як новиною або історичним куріозом. Він має погорду до такого зацікавлення музикою. Мовляв, воно нічого постійного людям не дає. Воно скоро перeминає й забувається.

Цінити треба тільки таке зацікавлення музикою, котре проявляється тим, що слухачі починають якусь музику вважати своєю власною музикою, своєю власністю, своїм культурним надбанням.

ЖАЖДА РОЗГОЛОСУ Й ШТУКА.

На зборах Національної Федерації Музичних Клюбів у Ню Йорку виступав відомий співак Едвард Джансон з промовою, в котрій вказував на небезпеку занадто скорого виступу для молодого артиста.

„Коли многонадійного молодого артиста пускають на сцену, заки він готов для сцени, то цим робиться йому більше шкоди, ніж зроблено би йому, колиб його не пустити десять років".

Може це запамятають собі ті родичі, які пускають на сцену як скінчених артистів свої діти...

КВЕСТІОНАР

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЧЛЕНСТВА У. Н. СОЮЗА, ЯК ТЕЖ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ В СПРАВІ ЗБІРКИ СТАТИСТИЧНИХ ДАТ ДО ІСТОРІЇ НАШИХ ГРОМАД.

Назва місцевости. ....

Приблизне число Українців, що живуть у тій місцевости. ....

Коли осіли в тій місцевости перші українські іміґранти і звідки вони прибули. ....

....

При яких роботах заняті наші робітники. ....

....

Скільки має місцевість українських товариств. ....

Чи є українська церква (або церкви). ....

Чи є Український Народний Дім. ....

Чи є українська школа ....

Скільки є українських бизнесів і які. ....

....

Чи є українські професіоналісти (лікарі, адвокати, вчителі, аптикарі і т. д.). ....

....

Чи є українська бібліотека (або бібліотеки). ....

Чи є організації тут родженої української молоді; а як є, то скільки їх? ....

....

Замітніші події з життя громади. ....

....

....

....

Просимо дати відповіди на ті питання, а зібраний у той спосіб матеріял вислати по змозі якнайскорше на адресу „Свободи". Імена тих, що зберуть ці матеріяли, будуть поміщені в Пропамятній Книзі У. Н. Союза.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БАЛТИМОР, МД.

Враження з поїздки до Вашингтону.

День 22-го квітня лишиться для балтіморської громади, а головно для молоденького покоління, ніколи незабутим. За старанням артиста Василя Авраменка, вчителя Фенчинського і Вашингтонського Комітету ми дістали позволення від пані Рузвелт виступити з танками в городі коло Білого Дому. Звичайно пані Рузвелт виходить на балькон до американської дітвори підчас т. зв. „Ролен Еґс" перед полуднем. Українцям призначено час від пів до другої.

В 11-тій годині рано зійшлися коло Народнього Дому наші маленькі танцюристи разом зі своїми родичами, а було їх 17, у віці від 6 до 12, в прегарних українських строях, всі готові в дорогу. Надїжджає бос, гарно удекорований американськими і українськими прапорами, а на заді є великий напис на білім полотні синіми буквами і жовтими начерками: "Ukrainian Ballet to White House" Наші танцюристи маширують під проводом Авраменка до боса через вулицю. Але то вже не ті пустяки зперед двох місяців! Якось у святочному настрої, якби не тісамі діти. Погода напричуд гарна і ми не стямились, як заїхали до Вашингтону. Тут уже чекав комітет і казав нам їхати до головної брами і тут пускають до Білого Дому Авраменка з нашими малими танцюристами українського поневоленого народу. Переходять через Білий Дім до городу на підвищення, яке було збудоване спеціяльно для танцюристів. А чи вже багато наших Українців було в Білім Домі? А хто нашій дітворі отворив брами світової столиці? Танок і наша пісня. Але ми замало те все цінимо, бо колиб пізнали вартість нашої культури, ми інакше відносилисьб до наших провідників і помагалиб їм, щоб вони не зневірювалися, а з охотою і любовю далі працювали.

Танцюристи пішли через Білий Дім, а родичам казали йти до другої брами. Приходимо, а там пускають родичів, але з дітьми, а ми дітей не маємо. Кажемо, що ми з Балтімор з танцюристами, а він каже: „Ол райт, ком ан". Поверх 50,000 людей з ріжних стейтів прямують на підвищення. І тут наші танцюристи вже чекають. І пані Рузвелт приходить просто на підвищення без жадних ґенералів і прикрас, але звичайно вбрана як пристало на жінку президента. Тут наші танцюристи вручають їй кошик, прибраний синьо-жовтою стяжкою з написом „Веселих Свят", застелений вишиваним рушником і гуцульську тарілку з писанками. Вона приймає дарунок, дякує і сідає на крісло, а наші танцюристи представляють український звичай свячення пасок з кошичками і великодні танки: Журавель, Гаївка і т. д. Пані Рузвелт подякувала танцюристам, а особливо артистови Авраменкови і комітетови, взяла дарунок і сама понесла до дому, а пізніше секретарка президентової телефонувала до комітету, щоб їй дати імена всіх танцюристів. „Ди Івнінг Стар" помістив гарну згадку про Українців, що виступали з танками в прекрасних народних строях і дарували пані Рузвелт кошик з писанками.

Програма скінчилася. Йдемо до боса, а люди обступили і оглядають строї і випитують: хто ви і звідки ви? Але якось дісталися ми до боса, поїхали на обід, а по обіді поїхали оглянути будівлі столиці з історичними памятками. На сему годину комітет запросив нас на галю, де відбувся маленький концерт, на якім промовляли: артист Авраменко, добродій Швець, професор Тимошенко і бувший український амбасадор до Англії, п. Марголін. Танцюристи відтанцювали кілька танків, до яких були як слід підготовані учителем Фенчинським. По танках 12-літній син добр. Шлапака відограв на пяні прекрасно української шумку, а артист Авраменко подякував комітетови, що так багато причинився до цього виступу. А комітет подякував танцюристам і родичам за такий великий труд. І закінчено концерт відспіванням американського й українського гимну. Піднесені на дусі відїхали ми до дому.

Т. Д.

ВАШИНГТОН, Д. К.

Українські діти у Білому Домі.

Відомий організатор і пропаґатор українського танку в Америці, Василь Авраменко, знову виказав свій хист та енергію. Користаючись нагодою, що американські діти традиційно запрошуються на другий день Великодних Свят до саду Білого Дому побавитись у присутности сімї п. президента, а саме жінки пана президента, покачати крашанки з зеленого горбочка, пан Авраменко виявив ініціятиву й зорганізував групу дітей танцюристів з українських родин з Балтімор біля Вашингтону й представив їх на це свято в Білому Домі. З його ініціятиви заклався Український Комітет у Вашингтоні для допомоги офіціяльно оформувати приняття українських дітей до Білого Дому.

Виступ українських дітей з танками увінчався найкращим успіхом. Діти в дуже гарних убраннях і самі дуже гарні були привезені з Балтімор автобосом до Білого Дому разом з їх родинами. Там їх дуже гарно принято і через Білий Дім проведено до саду, де діти під проводом пана Авраменка виконали чудово наші ріжноманітні і багаті формами українські танки. Пані президентова Рузвелтова присвятила найбільше уваги українським дітям та їх танкам. Американська преса відмітила, що виступ українських дітей був найкращою і найцікавішою точкою цілого свята дітей у Білому Домі.

Чудові танки наших малих українських діток зробили важне національне діло в понеділок, дня 22-го квітня, біля Білого Дому. Наші танки, наша пісня й інші багацтва національної народньої культури, коли їх як слід показати світови, це наші найкращі й, на жаль, тепер одинокі визнані дипломати перед чужим світом. Треба дякувати нашим артистам, а в цьому випадку п. В. Авраменкови, що вони запрягають усю свою енергію й хист, щоби показати чужому світови безчисленні багатства нашої національної скарбниці народньої душі.

Одночасно з цим це та праця, що національно виховує в найкращий спосіб наше молоде покоління на чужині й скупчує також наше старше покоління коло національної справи. Покажчиком може бути успіх вечірки, що п. Авраменко зорганізував у той день у невеликій салі старої Академії Музики у Вашингтоні. Діти, їх родичі, що приїхали з Балтімору, й вашингтонські Українці зібралися ще раз подивитись на чудові танки наших дітей і при тій нагоді самим ознайомитись один з одним. А після того порадитись про більше постійне оформлення українського комітету у Вашингтоні, якого метою було би допомогати в репрезентації української національної справи в столиці Злучених Держав, розуміючи під репрезентацією не якусь політичну акцію, а допомогу в загально національних інтересах.

Українство мусить також подякувати тим українським родинам у Балтімої, що не пожалали праці й грошей, щоб там красно прибрати дітей і привезти їх на свято до Білого Дому.

Волод. Тимошенко.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 15-го квітня померла **Ева Полійовська,** члениця сестрицтва Преч. Діви Марії, від. 303 У. Н. Союза в Дері, Па. Покійна прожила 48 років. Походила з Волі Матіяшової, повіт Ліско, Галичина. Оставила мужа і 14 дітей, в роках від 32 до 4. Хорувала яких 9 місяців на високе тиснення крови і на серце.

Муж Покійної й діти дякують отсим усім тим товариствам і громадянам, що віддали Покійній останню прислугу та надіслали квіти.

Дякують теж головним урядникам У. Н. Союза за точне й совісне виплачення посмертного, як теж дякують і відділовим урядникам за прихильне відношення до Покійної.

Анна Р. Кузимчак, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

В. Ж., Бостон, Масс. — Допис „Діяльний хор" справляємо так: Хор засновано в 1929 році. Про успіхи хору між чужинцями буде допис у своїм часі.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

THE SPORT WHIRL

SPORT DIRECTOR FOR CONN.

On being officially appointed "District Sport Director of the UYL-NA for Connecticut," I take this opportunity in requesting all Ukrainian clubs in the state of Connecticut, interested in joining a baseball league—thereby instituting organized sports among the younger sect, to correspond with me now as to your plans and intentions.

As soon as a sufficient number of members is acquired, action shall take place. I would particularly like to hear from Stamford, Williamantic, New London, New Britain, Naugatuck and Bridgeport, Connecticut. Hoping to hear from all you brother Ukrainian Club enthusiasts, I remain,

Yours respectfully,
WILLIAM E. WITINOK,
(District Sport Director of the UYL-NA for Connecticut)
Rockville, Conn.

OUT TO WIN UKRAINIAN CHAMPIONSHIP OF EASTERN PA.

The St. Michael's Ukrainian A. C., of Hazleton, Pa., last year's Catholic Baseball champions of the lower Anthracite region, are out to surpass that reputation and annex the Ukrainian Championship of Eastern Pennsylvania.

Last season the club turned in a fine record, winning 17 games against only 4 slose-score defeats, and playing only highly rated opposition. What makes their record ever more impressive is that nearly all of their games were played on "foregn soil." This year's team, composed entirely of Ukrainian players, averaging 20 years of age, will again be attired in new uniforms.

The management issues an open challenge to all Ukrainian teams of Eastern Pennsylvania. Teams desiring games at home are requested to write for dates and full information immediately to,—

JOHN TEMCHATIN, Mgr.
306 North Street,
West Hazleton, Pa.

RECEIVE AWARDS

The Ukrainian Athletic Ass'n Chornomorska Sitch, branch No. 6, of Ambridge, Pa., at the regular monthly meeting, Friday, March 29, 1935, awarded to its active members a trident. The following were thus honored: Joseph Gebel, Metro Zatchey, Mike Kibash, Mike Frynkewicz, Mike Papinchak, Mike Avoniski, Andy Stolar, Charles Dnistran.

These boys also make up the basketball and mushball team.

JOSEPH GEBET, Mgr.
METRO ZATCHEY, Capt.

THE PEN PAL COLUMN

Well, here we are again with another columnful of young peoples' names and addresses... people who want Pen Pals. The names listed below range from 13 to 21 years of age, so there shouldn't be even one reader of this Column who can't find a Pen Pal near his age in the list.

Some people don't quite know what to do when inquiring for Pen Pals, it seems. I have received a letter from out West in which the writer wanted to know what this Pen Pal Column is all about. To avoid any other misunderstandings let me once again explain the purpose of this Column:

The main purpose is to unite the Ukrainian youth to some extend by encouraging them to start a correspondence with one another. The second purpose is to get young people living in small communities interested in forming friendships via the mails. There are many minor reasons why this Column is in existence, and I am sure you are all familiar with them.

When a person desires to have his name published in this Column so as to receive letters from interested Pen Pals, he must send a description of himself to the conductor of the Column, whose name and address will be found at the end. Every letter must contain the full address of the writer, otherwise the letter will be totally ignored. All letters sent to this Column are answered promptly. Articles of interest to Pen Pals will always be considered.

One thing more... every person writing to this Column, and all persons writing to those listed here, must bear in mind the fact that he is to answer all letters he receives if he wishes to leave a good impression. Persons who do not receive answers to their letters... letters which are sent in the hope of forming a friendship... are greatly disillusioned and hurt. To avoid such a feeling, if you really are looking for friends and not for what some morons term "fun," please answer all letters. I cannot stress the importance of this plea too strongly, but I am sure you all understand my intentions. It grieves me greatly to receive complaints. One chap in particular seems to be causing considerable trouble. As a warning to him and others like him, I will publish his name and address in this Column under a "Unwanted Pen Pal" notice, if I receive another complaint against him.

And now that that's done with, we'll begin working on that list of Pen Pals. We'll start with.

Miss ANN RYBACK, 4852 Wegg Ave., East Chicago, Ind., is 5 ft. 3 in. tall, weighs 105 lbs., has what she calls "dish-water blonde" hair, blue green eyes and a fair complexion. Ann, who is in the 8th grade at grammar school, is interested in nature, sports and aviation. Her favorite sports are swimming, baseball, basketball, tennis, skating and dancing. Ann lives in a town where there are but a few Ukrainian families and therefore no Ukrainian clubs or organizations. She would appreciate letters from both sexes and is willing to exchange photographs. Age 13.

Miss MARY HUSSAR, 2102 N. Goodman St., Irondequoit, N. Y., is 5 ft. 4 in. tall, has dark blonde hair and brown eyes. Mary is interested in sports, music and reading. She would like to hear from both boys and girls and promises to answer all letters. Age 16.

Miss MARY SLOBOJIAN, 129 W. Ashmead St., Germantown, Philadelphia, Pa., is 5 ft. 4 in. tall, weighs 117 lbs., has light brown hair and hazel eyes. Mary has had some unusual experience since her early childhood, for she has lived in Ukraine when she was from 2 to 7 years old. Her hobbies are tennis, hiking, stamp-collecting and coin-collecting (Indian-head pennies mainly). Mary also enjoys dancing and skating. She promises to be a faithful Pen Pal and hopes to receive many letters. Age 17.

Miss MARY SHUDLICK, 163 South East St., Sayre, Pa., is 5 ft. 2 in. tall, has brunette hair and brown eyes. Mary would like to hear from both the boys and the girls and promises to answer all letters. Age 17.

Miss KATHERINE WROBROSKI, 106 Garden St., Sayre, Pa., is 5 ft. 5 in. tall, has brunette hair and brown eyes. Katherine is interested in all sports, dancing, corresponding, etc. She would like to hear from both sexes and promises to write interesting letters. Age 18.

Miss JULIE SELEWACH, 160 McCauley Ave., Elmira Heights, N. Y., is 5 ft. 11 in. tall, has light blonde hair, grayish blue eyes and a fair light complexion. Julie's favorite sports are tennis, swimming and dancing. She is the president of the St. Mary Jr. Girls' Club and has a lot to tell about it. She also is a member of the H. E. C. Club, Library Council of the Thomas A. Edison High School and a basketball club. Julie, incidentally, has played basketball for 5 years and has earned letters. She guarantees to answer all letters and is willing to exchange snapshots. She welcoms both sexes to write. Age 18.

Miss JULIA RYBACK, 4852 Wegg Ave., East Chicago, Ind., is 5 ft. 5 in. tall, weighs 120 lbs., has dark brown hair, blue green eyes and a dark complexion. Julia is interested in all sports, especially tennis, swimming and skating. Dancing, however, is her most favorite pastime. Julia lives in a town where there are but a few Ukrainian families and therefore no Ukrainian clubs or organizations. She wants to hear from readers of The Ukrainian Weekly who are affiliated with Ukrainian clubs... the invitation including both the boys and the girls. Julia will answer all letters and will also exchange photogrophs. Age 19.

Miss MARY STRAYVES, 110 E. Lockhart St., Sayre, Pa., is 5 ft. 5 in. tall, has blonde hair and blue eyes. Mary, being a young Ukrainian, is naturally interested in everything that concerns the Ukrainians and their affairs. She would like to hear from many Ukrainians and promises to write interesting letters. Age 19.

CHARLIE MYKYTYN, 213 S. 6th St., Duquesne, Pa., is 5 ft. 10 in. tall, weighs 154 lbs., has hazel blue eyes, brown hair and a light complexion. Charlie, or "Smiley," as he is nicknamed, is a Ukrainian and he likes all sports, especially swimming, basketball and baseball. Smiley says he likes dances, and to prove this he states that he can dance all kinds of dances, including American, Ukrainian, Polka and Hungarian. Smiley has been in many places and has lived a year in Europe. He has worked in a coal mine at the age of 14, helping his father. He has been in New York City, Detroit, Chicago and many smaller places. He is now employed by the Carnegie Steel Works in Duquesne, which is about 10 miles from Pittsburgh. Smiley would like to hear from everybody, preferably the fair sex, and is willing to exchange photographs. Age 21.

Miss STELLA KROL, 4831 S. Crawford Ave., Chicago, Ill., is 5 ft. 4 in. tall, weighs 128 lbs., has brown eyes, dark blonde hair and a fair complexion. Stella is interested in all sorts of sports, her favorites being baseball and iceskating. Her hobby is dress-making and she sews most of her clothes. Stella would like to hear from Ukrainians and boys and girls of other nationalities. She prefers to hear from people who are from 21 to 30 years old. Stella is a Ukrainian and she attends night school. She will answer letters from both the young and the old. Age 21.

Miss MARY FEDORKO, 122 N. River St., Sayre, Pa., is 5 ft. tall, has light brown hair and blue eyes. Mary is of Ukrainian nationality and is intensely interested in Ukrainians and their activities in this country. She will appreciate any letters that may be sent to her from young Ukrainian boys and girls. Age 21.

MICHAEL MYZOLOSKIE, Box 35, Iselin, Ind. Co., Pa., is 5 ft. 11 in. tall, weighs 170 lbs., and has wavy red hair. Michael enjops all kinds of sports, his favorite being baseball. He would like to hear from everybody and will exchange pictures. Michael guarantees to answer all letters.

One can easily see from the above list that the girls have outnumbered the boys again. 'Smatter fellows? Is it bashfulness or just spring-fever? Well, we'll see what the next Column will bring. When writing to The Pen Pal Column be sure to address all communications to:

THEODORE LUTWINIAK,
81-83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

UKRAINIAN AFFAIRS IN AMERICA

ATTENTION, OHIO CLUBS

The Cossack's Fine Arts Club of Cleveland, Ohio, have organized a Ukrainian Sports League, consisting to date of five clubs throughout the State, including two girls' clubs.

Clubs in Ohio who have not already entered and may be interested, can write me for further details.

At present we are planning for a convention to be held at our Club Rooms, at the Ukrainian National Home, May 5, 1935. Future plans and details will be decided.

JOHN S. BILLY, Pres.
Cossack's Fine Arts Club
1327 Buhrer Avenue
Cleveland, Ohio.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, взиває своїх членів і члениць, щоб разом з дітьми, котрі належать до У. Н. Союза, явились до фотографії в неділю, 5-го травня, в годині 2-гій пополудні, в Укр. Нар. Домі, 181-183 Фліт ул. Ця фотографія буде поміщена в Пропамятній Книзі У. Н. Союза, тому не повинно бракнути ані одного члена, члениці і дітини цього відділу. — Ст. Гладкий, предс.; Гр. Шустикевич, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 388, просить всіх членві цього відділу прибути на збори в неділю, 5-го травня, в годині 3-тій пополудні. Довгуючих просимо вирівнати свої залеглости, бо інакше напевно будуть суспендовані. Хто з членів ще не змінив своєї грамоти, то просимо принести стару грамоту на ці збори, щоб опісля не було запізно. — Іван Михальцевич, предс.; Володимир Дольський, кас.; Петро Огар, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг відбудеться в неділю, 5-го травня, в годині 3-тій пополудні, в галі Народ. Дому, 766 Стейт ул. Просимо тих членів, котрі іще не виміняли грамот, щоб прийшли на мітинг і принесли старі грамоти до виміни, бо час уже короткий. — Григорій Дячишин, предс.; Ілько Лабуза, кас.; Микола Пащин, секр.

ВЕСНЯНИМ РАНКОМ

Прокинулось сонце
Й снопами проміння
З блакити землі шле привіт;
Пестить все й цілує
І будить і кличе:
Вставайте, вставайте, не спіть!
І все прокидаєсь,
І все оживає,
Скрізь пісня і гомін і рух,
Огонь Прометея
Усюди палає
І вічної творчости дух.

П. Т.

Переконав Ротшільда.

Барон Ротшільд визначив був досмертну ренту по сто франків двом братам, що працювали в його садах. Як один із братів помер, барон сказав виплачувати лише другому братови. Цей прийшов до Ротшільда та жадав, щоб сказав йому виплачувати й за брата, себто разом 200 франків. Коли барон спитав, на якій основі, садівник відповів:

— Таж пан барон не схочуть одідичувати по мому братові. Я чейже мав би вже більше право до того?!

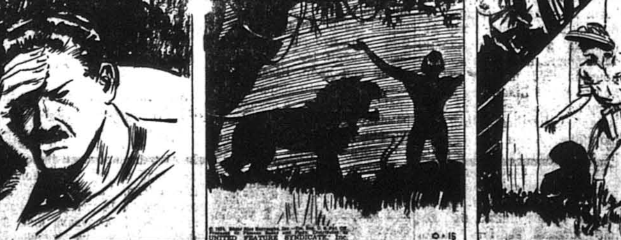
Барон усміхнувся на такий аргумент і сказав відтепер виплачувати огородникови по 200 франків.

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ.

(15)

Як білі й чорні хоронили своїх побитих товаришів, що погинули з рук Басутів, та працювали, щоби сховати гроби похованих перед очима своїх ворогів, на великій гиляці дерева, серед густого листя, лежала постать та дивилася на все, що ділялося в таборі. Потім, як уже останній білий пішов спати, постать устала та пропала в темноті ліса.

Над раном Ормен лежав безсонний. „Відпочиньте", говорив йому Пет О'Ґрейді, „або збожеволієте". Ормен відповів умучений: „Я все бачу перед собою майора Гвайта. Я вбив його. Він остерігав мене не йти сюди, але я вперся. Я вбив його своєю впертістю". „Напийтеся дещо", радив Пет. „Я покидаю", сказав Ормен спокійно.

Обох розбудив рев льва, а потім продираючий повітря крик. О'Ґрейді був здивований. Придушеним голосом Ормен почав говорити про духів. Навіть це виглядало менше фантастичне, ніж дійсність: вони чули крик одного англійського лорда та великого льва, що вбив свою добичу.

Нарешті прийшов ранок, але холодна й темна атмосфера добре віддавала настрій цілої валки. Білі ліниво витягалися зпід своїх покривал. Розвиднялося дуже скоро. Бил Вест вийшов сплячий зі свого шатра. Одначе він умить очуняв, коли побачив, що сталося з табором.